

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 24. октобар 2015. године

Предмет бр. 246/09

Стеван СИМОВИЋ

против

УНМИК

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 24. октобра 2015. године, уз присуство следећих чланова:

Марека Новицког, председавајућег
Кристин Чинкин
Франсоаз Тулкенс

Уз помоћ
Андреја Антонова, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, доноси следеће закључке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 13. априла 2009. године и уписана је 30. априла 2009. године.
2. Дана 23. децембра 2009. године, Комисија је од жалиоца затражила додатне информације. Није добијен никакав одговор.

3. Дана 9. јануара 2012. године, Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) ¹ како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета.
4. Дана 23. фебруара 2012. године, УНМИК је доставио свој одговор.
5. Дана 6. априла 2012. године, Комисија је прогласила жалбу прихватљивом.
6. Дана 11. априла 2012. године, Комисија је проследила своју одлуку СПГС-у и затражила УНМИК-ове примедбе на меритум жалбе, као и копије истражних списа који се односе на предмет.
7. Дана 24. августа 2015. године, СПГС је доставио УНМИК-ове примедбе на меритум жалбе, заједно са копијама истражних списа.
8. Дана 22. септембра 2015. године, Комисија је од УНМИК-а затражила да потврди да ли се достављање списа у вези са предметом може сматрати коначним. УНМИК је доставио свој одговор истог дана.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

A. Општи преглед догађаја²

9. Предметни догађаји су се одиграли на територији Косова убрзо након успостављања Привремене управе мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК), јуна 1999. године.
10. Оружани сукоб током 1998. и 1999. године између српских снага с једне стране и Ослободилачке војске Косова (ОВК) и других оружаних групација косовских Албанаца с друге стране добро је документован. Након неуспеха међународних напора за решавање сукоба, 23. марта 1999. године, Генерални секретар Северно-атлантског споразумног савеза („НАТО“) објавио је почетак ваздушних напада на Савезну Републику Југославију (СРЈ). Ваздушни напади су почели 24. марта 1999. године, а окончани су 8. јуна 1999. године, када је СРЈ пристала да повуче своје снаге са Косова. Дана 9. јуна 1999. године, Међународне безбедносне снаге (КФОР), СРЈ и Република

¹ Списак скраћеница и акронима садржаних у тексту дат је Прилогу.

² Списи на које се Комисија позива при навођењу овог општег прегледа догађаја су следећи: ОЕБС, „Како виђено, тако речено“, 1. том (октобар 1998 – јун 1999) и 2. том (14. јун – 31. октобар 1999); тромесечни извештаји Генералног секретара УН-а о Привременој управи мисије Уједињених нација на Косову; Годишњи извештаји полиције УНМИК-а (2000, 2001); Фонд за хуманитарно право „Отмице и нестанци не-Албанаца на Косову“ (2001); Фонд за хуманитарно право „Косовска књига памћења“ (<http://www.kosovomemorybook.org>); УНМИК-ова канцеларија за нестала лица и судску медицину, Извештај о активностима 2002–2004; Европски суд за људска права, *Бехрами и Бехрами против Француске и Сарамати против Француске, Немачке и Норвешке*, бр. 71412/01 и 78166/01, одлука од 2. маја 2007; Међународна комисија за нестала лица, „Ситуација на Косову: попис“ (2010); подаци које су издали Високи комесар Уједињених нација за избеглице, (доступни на адреси www.unhcr.org) и Међународни комитет Црвеног крста (доступни на адреси <http://familylinks.icrc.org/kosovo/en>).

Србија потписале су „војно-технички споразум“ у ком су се сагласиле о повлачењу СРЈ са Косова и присуству међународних безбедносних снага након доношења одговарајуће резолуције Савета безбедности УН-а.

11. Дана 10. јуна 1999. године, Савет безбедности УН-а усвојио је Резолуцију 1244 (1999). Поступајући сходно Поглављу VII Повеље УН-а, Савет безбедности УН-а одлучио је да распореди међународне безбедносне снаге и цивилне представнике – КФОР, односно УНМИК – на територију Косова. Сходно Резолуцији Савета безбедности 1244 (1999), УН-у је дата пуна законодавна и извршна власт за привремену управу на Косову, укључујући спровођење правде. КФОР је имао задатак да успостави „безбедну средину у којој избегла и расељена лица могу безбедно да се врате кући“ и привремено обезбеди „јавни ред и мир“ све док међународни цивилни представници не буду могли да преузму одговорност за овај задатак. УНМИК се састојао из четири главне компоненте или стуба којима су руководиле Уједињене нације (цивилна управа), Високи комесар Уједињених нација за избеглице (хуманитарна помоћ, која је постепено окончана јуна 2000. године), ОЕБС (успостављање институција) и ЕУ (реконструкција и привредни развој). Сваки стуб је био под управом СПГС-а. Резолуцијом Савета безбедности УН-а 1244 (1999) УНМИК је овлашћен да „унапреди и штити људска права“ на Косову у складу са међународно признатим стандардима у погледу људских права.
12. Процене у погледу утицаја сукоба на расељавање популације косовских Албанаца крећу се од приближно 800.000 до 1,45 милиона. Након усвајања Резолуције 1244 (1999), већина косовских Албанаца који су побегли или били насилно избачени из својих кућа током сукоба од стране српских снага вратила се на Косово.
13. У међувремену, припадници неалбанске заједнице – углавном, али не само, Срби, Роми и словенски муслимани, као и косовски Албанци за које се сумња да су сарађивали са српским властима – постали су мета распрострањених напада од стране наоружаних групација косовских Албанаца. Тренутне процене у вези са бројем расељених косовских Срба крећу се између 200.000 и 210.000. Док је већина косовских Срба и другог неалбанског становништва побегла у ужу Србију и суседне земље, они који су остали постали су жртве системских убистава, отмица, насумичног притварања, сексуалног и родног насиља, пребијања и злостављања.
14. Иако постоји спор око бројки, процењује се да је више од 15.000 лица усмрћено или нестало током и одмах након косовског сукоба (1998-2000. године). Више од 3000 етничких Албанаца и око 800 Срба, Рома и чланова других мањинских заједница нестало је током овог периода. Пронађено је више од половине несталих лица и њихови посмртни остаци идентификовани су до краја 2010. године, док се од маја 2015. године 1.653 лица и даље води као нестало код Међународног комитета Црвеног крста (МКЦК).
15. Од јула 1999. године, у склопу напора да се на Косово врати спровођење закона у оквиру владавине права, СПГС је затражио од држава чланица УН-а да подрже постављање 4718 чланова међународне полиције као цивилне компоненте УНМИК-а.

Задатак полиције УНМИК-а био је да саветује КФОР у вези са полицијским питањима док полиција не добије довољан број чланова да преузме пуну одговорност за спровођење закона и да ради на развоју Косовске полицијске службе. До септембра 1999. године, приближно 1100 међународних полицајаца распоређено је у УНМИК-у.

16. Распоређивање полиције УНМИК-а углавном је завршено до децембра 2000. године, са 4400 чланова особља из 53 земље, и УНМИК је преузео примарну одговорност за спровођење закона у свим крајевима Косова осим у Митровици. Према Годишњем извештају полиције УНМИК-а за 2000. годину, њој је пријављено 351 киднаповање, 675 убистава и 115 силовања у периоду од јуна 1999. до децембра 2000. године.
17. Услед колапса управљања правдом на Косову, УНМИК је јуна 1999. године успоставио ванредан правосудни систем. Он се састојао од ограниченог броја домаћих судија и тужилаца и функционисао је све до почетка рада редовног правосудног система, јануара 2000. године. Фебруара 2000. године, УНМИК је одобрио именовање међународних судија и тужилаца, најпре у области Митровице, а касније широм Косова, да би ојачао домаћи правосудни систем и гарантовао његову непристрасност. Од октобра 2002. године, домаћи правосудни систем састојао се од 341 домаћег судије и тужиоца и 24 међународних. Јануара 2003. године, Генерални секретар УН-а, при подношењу извештаја Савету безбедности о спровођењу Резолуције 1244 (1999), констатовао је да систем полиције и правосуђа на Косову у том тренутку „добро функционише“ и да је „одржив“.
18. Јула 1999. године, Генерални секретар УН-а изјавио је у извештају Савету безбедности да УНМИК већ сматра да је питање несталих лица посебно акутан проблем у погледу људских права на Косову. Новембра 1999. године, при полицији УНМИК-а је основана Јединица за нестала лица (ЈНЛ), која је била задужена за истраживање могуће локације несталих лица и/или гробних места. ЈНЛ, заједно са Централном јединицом за кривичну истрагу (ЦЈКИ) полиције УНМИК-а, а касније наменска Јединица за истрагу ратних злочина (ЈИРЗ), били су одговорни за кривичне аспекте предмета несталих лица на Косову. Маја 2000. године, успостављена је Комисија за проналажење и идентификацију жртава (КПИЖ), којом председава УНМИК, ради проналажења, идентификације и предавања посмртних остатака. У оквиру Канцеларије СПГС-а³ основан је специјализовани Биро за притворена и нестала лица (БПНЛ), са надлежношћу да централизује информације које достављају цивилни службеници. Дана 5. новембра 2001. године, УНМИК је потписао Заједнички документ УНМИК-а и СРЈ у коме се, између осталог, понавља његова обавеза решавања судбине несталих лица из свих заједница и признаје се да је програм ексхумације и идентификације само део активности везаних за нестала лица. Од јуна 2002. године, новооснована Канцеларија за нестала лица и судску медицину (КНЛСМ) при УНМИК-овом Одељењу правде (ОП) постала је једини орган који је овлашћен да утврди где се налазе нестала лица, идентификује њихове посмртне остатке и преда их њиховим

³ Видети: Брејси В. Суочавање са прошлосту: Приступ проблему несталих лица на Косову заснован на форензици (*Dealing with the Past: The forensic-led approach to the missing persons issue in Kosovo*) // Politorbis бр. 50 – 3, 2010, стр. 163.

породицама. Све информације које је прикупио БПНЛ предате су КНЛСМ-у⁴. Почевши од 2001. године, на основу Меморандума о разумевању (МоР) између УНМИК-а и Међународне комисије за нестала лица (МКНЛ) са седиштем у Сарајеву, допуњеног додатним споразумом из 2003. године, МКНЛ је спроводио идентификацију посмртних остатака путем ДНК анализе.

19. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
20. Истог дана, УНМИК и ЕУЛЕКС су потписали МоР о модалитетима и правима и обавезама које проистичу из преноса УНМИК-ових предмета ЕУЛЕКС-у, као и повезаних списа који се тичу истрага, оптужница и других активности које су у току, а које су предузели УНМИК-ови међународни тужиоци. Убрзо након тога, потписани су слични споразуми у вези са списима којима су се бавиле међународне судије и полиција УНМИК-а. Сви споразуми су обавезивали ЕУЛЕКС да УНМИК-у пружи приступ документима који се односе на активности које су УНМИК-ови органи претходно предузели. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали УНМИК-ов ОП и полиција УНМИК-а требало је да буду предати ЕУЛЕКС-у.

В. Околности везане за отмицу и убиство г. Александра Симовића

21. Жалилац је отац г. Александра Симовића.
22. Жалилац наводи да је његов син, запослен као новинар и преводилац на радио станици „Медија екшн интернешенал“ (Media Action International), отет од стране чланова ОВК 21. августа 1999. године у Приштини.
23. Жалилац наводи да је отмица одмах пријављена КФОР-у, УНМИК-у, МКЦК-у, Црвеном крсту Југославије, Црквеном комитету у Приштини и Центру за мир и толеранцију. Жалилац даље наводи да је, непрецизираног датума, затражио да му „међународне снаге и полиција“ пруже пратњу и приступ команданту ОВК који је наводно умешан у отмицу његовог сина. Међутим, оне су то одбиле.
24. МКЦК је 24. августа 1999. године отворио захтев за проналажење г. Александра Симовића чије се име налази у бази података коју је саставио УНМИК-ов КНЛСМ⁵. У релевантним пољима ставке у бази података на мрежи коју води МКНЛ у вези са г. Александром Симовићем стоји следеће: „Прикупљено је довољно референтних узорака“ и „МКНЛ је доставио информације о овом несталом лицу надлежној

⁴ Видети: *Ibid.*, стр. 165.

⁵ База података КНЛСМ-а није отворена за јавност. Комисија ју је прегледала у вези са овим предметом 12. октобра 2015. године.

институцији 20. августа 2002. године. Да бисте добили додатне информације, обратите се седишту ЕУЛЕКС-а на Косову“.⁶

25. Посмртни остаци г. Александра Симовића откривени су од стране УНМИК-а 5. јуна 2001. године у Глоговцу. Идентификовани су 1. новембра 2002. године и предати породици 15. новембра 2002. године.

В. Истрага

Достављање релевантних списа

26. Дана 24. августа 2015. године, УНМИК је Комисији доставио документа која су се претходно налазила код УНМИК-овог ЈНЛ-а и ЈИРЗ-а. Дана 22. септембра 2015. године, УНМИК је потврдио Комисији да су сви списи у УНМИК-овом поседу достављени.
27. Што се тиче откривања података садржаних у списима, Комисија подсећа да је УНМИК Комисији ставио на располагање истражне списе ради разматрања уз обавезу чувања поверљивости података. У том погледу, Комисија мора појаснити да, иако њена процена овог предмета проистиче из детаљног разматрања доступне документације, објављује се само ограничен број информација из ње. Стога је у следећим пасусима наведен сажет преглед релевантних истражних корака које су предузели истражни органи.

ЈНЛ-ов спис

28. Први документи у спису су недатирани Обрасци за идентификацију жртве са анти-мортем подацима на енглеском и српском. Поред личних података и анте-мортем описа г. Александра Симовића, у њима су наведени име, адреса и број телефона жалиоца у ужој Србији. У документима се као датум нестанка наводи 21. август 1999. године. У документима је наведено и следеће: „[к]ада је Александар заробљен, један Албанац је био са њим. Тај Албанац је ослобођен следећег дана. Александар је од тада нестао без трага.“
29. У спису се налазе и две копије документа који садржи основне биографске податке о г. Александру Симовићу, наведен је и његов надимак „Сима“, са бројем предмета 1999-000198. Документи садрже датуме уноса, 28. октобар 1999. и 19. новембар 1999. године, као и датуме извода 29. октобар 1999. и 28. март 2000. године, тим редоследом. У документу су наведени опсежни детаљи о отмици г. Александра Симовића, укључујући и име сведока В.С. (W.S.), који је описао последње тренутке када је видео г. Александра Симовића 20. августа 1999. године у цез клубу „Ћафа“ (Qafa). У документу су наведени и детаљи о жени која је била са г. Александром Симовићем и која га је упозорила да буде опрезан након што је била за столом са три припадника ОВК које је препознала „јер их је раније срела у ТЕТОВУ, у МАКЕДОНИЈИ“.

⁶ База података МКНЛ-а [електронски извор] – www.ic-mp.org/fdmsweb/index.php?w=mp_details&l=en (прегледано 12. октобра 2015. године).

30. У истом документу је такође наведено да је жалилац контактиран 25. августа 1999. године када је са њим обављен разговор и када је обавестио истражитеље да је тражио од војне полиције КФОР-а да заједно са њим иду у штаб ОВК како би се распитао о свом сину, али да је његов захтев одбијен. У пољу под називом „Обавештајне поруке“ у документу наводи се:

„Киднапован је 21. августа 1999. године у кафићу PICASSO у Приштини. Ту је био са пријатељем Албанцем. Увече су два непозната Албанца дошла у кафић и одвела СИМУ и његовог пријатеља. Касније је овај Албанац враћен, али СИМА није. Нема [sic] информација о Албанцу који је био са СИМОМ, али га власник кафића познаје [у документу је затим наведено име власника кафића.]“

31. ЈНЛ-ов спис садржи меморандум, датиран на 22. фебруар 2000. године, у ком се од свих регионалних истражних јединица полиције УНМИК-а, ЦЈКИ-ја, граничне полиције, МКЦК-а и КФОР-а траже информације у вези са г. Александром Симовићем. У меморандуму је дат опис г. Александра Симовића, понављају се горенаведене информације у вези са његовом отмицом и наводе информације које је дао жалилац, заједно са његовим подацима за контакт. У писму је дат сажет опис инцидента који се догодио вече пре нестанка г. Александра Симовића:

„У периоду између 23:00 и 23:59 дана 20.8.1999. године, СИМОВИЋ је био у приштинском бару Ђафа (QAFA) са групом страних новинара и страних и локалних радника у НВО, од којих је један био и В.С. (W.S.) (нема додатних информација). СИМОВИЋ је са бившом колегиницом говорио о национализму и рату на српском језику, а она му је препоручила да буде опрезан. Она је отишла до стола за којим су седели чланови ОВК и вратила се до СИМОВИЋА, понављајући му да треба да буде опрезан. Група у којој је био СИМОВИЋ је убрзо отишла, а жена је изгледала нервозно...“

32. Спис такође садржи накнадне негативне писане одговоре које су канцеларије РИЈ-а у Призрену и Приштини послале на горепоменути меморандум ЈНЛ-а од 22. фебруара 2000. године. У Извештају о наставку случаја наводе се и негативни одговори које су на меморандум ЈНЛ-а послале канцеларије РИЈ-а у Гњилану и Пећи, као и позитиван одговор МКЦК-а, датиран на 23. март 2000. године. Приложен је документ под називом „Регистар догађаја“ датиран на 30. април 2000. године у ком је наведено „Улаз + одговор“.

33. У спису се налази и извештај УНМИК-а без назначеног датума, са референцом на спис број 1999-000198, који садржи име и контакт број особе која је 20. марта 2001. године ишла у Центар са ресурсима за нестала лица и заточенике, као и информације за контакт жалиоца.

34. ЈНЛ-ов спис такође садржи два Извештаја о наставку случаја у вези са г. Александром Симовићем, припојена спису бр. 1999-000198. Извештаји садрже укупно пет уноса: У

првом уносу, датираном на 24. фебруар 2000. године, стоји: „Извршен унос података“. У другом и трећем уносу, који су датирани на 26. јун 2002. године, стоји „Извршен унос у базу података“ и „Извршен унос података у ИЖН систем“, тим редоследом. У трећем уносу, датираном на 15. новембар 2002. године, стоји: „Посмртни остаци враћени породици. Предмет затворен.“ У четвртном и последњем уносу, датираном на 21. децембар 2002. године, стоји „Предмет је затворен у ИЖН систему и ЈНЛ-овој бази података.“

35. Спис такође садржи недатиран документ под називом „Нестала лица у евиденцији Центра за мир и толеранцију“ у ком се наводи детаљан опис киднаповања г. Александра Симовића, како је описано горе.
36. Спис садржи извештај полиције УНМИК-а о инциденту на четири странице, датиран на 8. јун 2001. године, у ком су наведени детаљи о открићу посмртних остатака у шуми у општини Глоговац, број извештаја TD/738/01. Треба посебно напоменути то да се у извештају наводи (текст је задржан као у оригиналу) „у међувремену је у шуми пронашао људске кости, лобању и обућу. Патролна јединица је дошла до тог места и пронашла исто. Након тога је на лице места изашла истражна јединица и обезбедила га, обавестила је контролу у Приштини и од њих затражила да обавесте форензичку јединицу, као и истражног судију и регионални одсек за убиства (РОУ). Из РОУ су звали и рекли да они неће радити на овом случају, а форензичка јединица нас је обавестила да пада мрак и да ће доћи ујутро...Снимљено је неколико фотографија лица места, случај је регистрован и биће предат јединица која долази из Приштине.“
37. Спис садржи документ под називом „Образац о допуни/наставку“, датиран на 1. август 2001. године, у ком се извештава да су 1. јуна 2001. године истражитељи ЦЈКИ-ја посетили место на ком су пронађени горепоменути посмртни остаци, да су сакупили те посмртне остатке и послали их у мртвачницу на идентификацију.
38. Спис садржи и већи број докумената који се односе на идентификацију посмртних остатака који су пронађени, укључујући и антрополошки резиме, датиран на 12. јун 2001. године, који садржи информације о узорку зуба и наводи да је узорак ДНК узет са левог кутњака. У спису се налази и документ под називом „Антрополошко-скелетни инвентар“ са датумом 10. март 2002. године.
39. Истражни спис такође садржи упоредну табелу датирану на 16. септембар 2002. године. Према овој упоредној табели, анте-мортем подаци о г. Александру Симовићу подударали су се са пост-мортем подацима прикупљеним антрополошким прегледом неидентификованих посмртних остатака који је обављен 10. марта 2002. године.
40. Спис такође садржи извештај о идентификацији путем ДНК анализе у вези са г. Александром Симовићем, датиран на 26. август 2002. године и Уверење о потврди идентитета које је издао УНМИК-ов КНЛСМ 1. новембра 2002. године, на име г. Александра Симовића, припојено спису ЈНЛ-а бр. 1999-000198.
41. Спис садржи УНМИК-ово Уверење о идентификацији у вези са г. Александром

Симовићем, датирано на 16. септембар 2002. године, са бројем списка 1999-000198, у ком се наводи да су његови посмртни остаци пронађени 5. јуна 2001. године, као и Извод из матичне књиге умрлих, датиран на 18. септембар 2002. године, на име г. Александра Симовића, у ком се наводи да је узрок смрти „Неутврђен“. У спису се налази документ УНМИК-овог КНЛСМ-а о предаји, датиран на 15. новембар 2002. године, у ком се наводи су тог дана жалиоцу предати идентификациони документи г. Александра Симовића.

III. ЖАЛБА

42. Жалилац се жали на УНМИК-ов наводни пропуст да ваљано истражи отмицу и убиство г. Александра Симовића. У том погледу, Комисија сматра да се жалилац позива на кршење процедуралног аспекта члана 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП).

IV. ПРАВО

A. Наводно кршење процедуралне обавезе сходно члану 2 ЕКЉП

1. Опсег разматрања Комисије

43. Пре него што започне разматрање меритума жалбе, Комисија би желела да разјасни домен свог разматрања.

44. При одлучивању о томе да ли сматра да је дошло до повреде члана 2 (процедуралног аспекта), Комисија узима у обзир постојећу судску праксу, нарочито ону Европског суда за људска права. Међутим, Комисија је такође свесна чињенице да се жалбе упућене њој значајно разликују од оних које су поднете Суду. Као прво, тужена страна није држава, већ привремена међународна територијална управа овлашћена да обавља привремене дужности на Косову. За УНМИК се не везују никакве сумње у погледу материјалних обавеза сходно члану 2 ЕКЉП. Друго, док су они који су осумњичени за наводна убиства и/или отмице недржавни актери у ограниченом броју предмета пред Европским судом, такви су сви осумњичени у предметима пред Комисијом, углавном, али не искључиво, повезани са сукобом. Комисија мора узети у обзир ове факторе при процени процедуралних позитивних обавеза међудржавне организације у погледу поступака учињених од стране трећих страна на територији над којом има привремену законодавну, извршну и судску контролу.

45. Комисија напомиње да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно следећим инструментима који се тичу људских права: Универзалној декларацији о људским правима, Европској

конвенцији о људским правима и њеним протоколима, Међународном споразуму о грађанским и политичким правима (МСПП), Међународном споразуму о економским, социјалним и културним правима, Међународној конвенцији о уклањању свих видова расне дискриминације, Конвенцији о уклањању свих видова дискриминације жена, Конвенцији против мучења и осталог окрутног, нечовечног и понижавајућег поступања или кажњавања и Конвенцији о правима детета.

46. Комисија такође примећује да, према члану 1.2 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права, Комисија „треба да проучи жалбе уложене од стране било које особе или групе особа које тврде да су жртве кршења (својих) људских права од стране УНМИК-а“. Из тога следи да једино поступци или пропусти који се могу приписати УНМИК-у леже у оквиру надлежности Комисије *ratione personae*. У том погледу, треба напоменути, као што је горе наведено, да од 9. децембра 2008. године, УНМИК више не спроводи извршну власт над косовским правосудним системом и системом за спровођење закона. УНМИК стога не сноси одговорност ни за какво кршење људских права наводно почињено од стране тих тела. У погледу тога што се жалилац жали на поступке који су се догодили након овог датума, они леже ван надлежности Комисије *ratione personae*.
47. Такође, Комисија наглашава да, што се тиче њене надлежности *ratione materiae*, из члана 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 следи да она може испитати само жалбе које се односе на наводно кршење људских права. То значи да она може да разматра само поступке или пропусти који су предмет жалбе због тога што нису у складу са међународним инструментима људских права наведеним горе у тексту (видети § 45). У конкретним случајевима убистава и нестанака под околностима опасним по живот, није улога Комисије да замени надлежне органе у истрази случаја. Њен задатак је ограничен на разматрање ефикасности кривичне истраге таквих убистава и нестанака, у светлу процедуралних обавеза које проистичу из члана 2 ЕКЉП.
48. Комисија даље напомиње да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има правну надлежност једино над жалбама које се односе на наводна кршења људских права „до којих је дошло 23. априла 2005. или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су ове чињенице проузроковале континуирано кршење људских права“. Следи да догађаји који су се одиграли пре 23. априла 2005. године генерално леже ван надлежности Комисије *ratione temporis*. Међутим, у мери у којој такви догађаји проузрокују континуирану ситуацију, Комисија има надлежност да разматра жалбе које се односе на ту ситуацију (видети предмет Европског суда за људска права (ЕСЉП), Велико веће [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, бр. 16064/90 и остали, пресуда од 18. септембра 2009, §§ 147–149; ЕСЉП, *Кипар против Турске* [ВВ] бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 136, ЕКЉП 2001-IV).

2. Поднесци страна

49. Жалилац се жали, у суштини, на повреду права која се односи на изостанак адекватне кривичне истраге у вези са отмицом и убиством г. Александра Симића.

50. У својим примедбама на меритум жалбе, СПГС не оспорава чињеницу да је УНМИК имао одговорност да спроведе ефикасну истрагу отмице и убиства г. Александра Симовића, у складу с општом обавезом обезбеђивања ефикасне примене домаћих закона којима се штити право на живот, која му је прописана Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН-а (из 1999. године) (видети § 11 изнад) и накнадно дефинисана Уредбом УНМИК-а бр. 1999/1 *о овлашћењима Привремене управе на Косову* и касније Уредбом УНМИК-а бр. 1999/24 *о закону применљивом на Косову* и чланом 2 ЕКЈП.
51. У том погледу, СПГС наглашава да ова обавеза произилази из процедуралне обавезе сходно члану 2 ЕКЈП-а у погледу спровођења ефикасне истраге, у случају када смрт настане под сумњивим околностима које се не приписују државним агентима. Он тврди да, генерално, при разматрању тога да ли је УНМИК испунио своје процедуралне обавезе сходно члану 2 ЕКЈП, Комисија мора узети у разматрање посебне околности на Косову у то време.
52. СПГС сматра да је таква обавеза двострука, укључујући обавезу да се истрагом утврди судбина и/или локација преминуле особе; и обавезу спровођења истраге којом се може утврдити да ли је до смрти дошло незаконитим путем и која може довести до идентификације и кажњавања лица одговорних за нестанак и/или смрт несталих лица.
53. СПГС тврди да је у својој судској пракси по питању члана 2, Европски суд за људска права навео да треба узети у обзир потешкоће настале након сукоба и проблеме који су ограничавали истражне органе у истрази оваквих случајева. У том погледу, СПГС подсећа на пресуду од 15. фебруара 2011. године коју је донео Европски суд по предмету *Палић против Босне и Херцеговине*, у чијем се ставу 70 наводи:
- „Суд узима у обзир комплексну ситуацију у Босни и Херцеговини, нарочито у првих десет година након рата. У таквој послератној ситуацији, оно што представља немогућ и/или несразмеран терет мора да се мери врло конкретним чињеницама и контекстом. С тим у вези, Суд напомиње да је више од 100.000 људи убијено, скоро 30.000 људи је нестало, а више од два милиона људи је расељено током рата у Босни и Херцеговини. Избор је неизбежно морао да се направи у смислу послератних приоритета и ресурса [...]“.
54. Са становишта СПГС-а, у периоду након сукоба на Косову, УНМИК се суочио са ситуацијом сличном оној у Босни. Многи људи за које се није знало где се налазе отети су, убијени и сахрањени у необележеним гробовима на територији Косова или ван ње, што је умногоме отежало проналажење и повратак њихових посмртних остатака.
55. У јуну 2002. године УНМИК је успоставио КНЈСМ са мандатом да утврђује судбину несталих лица; међутим, он се суочио са многим изазовима на почетку свог ангажовања због онога што су претходно урадили углавном актери независни од УНМИК-а. Конкретно, СПГС наводи да је сакупљање доказа о ратним злочинима почело са доласком НАТО-а 1999. године, са независним тимовима из неколико земаља који су функционисали под слабом координацијом МКТЈ-а. Недостатак

стандардних радних процедура или централизације довео је до проблема са доказима прикупљеним у овој фази. Године 2000, МКТЈ је спровео велику, централизовану, форензичку операцију у ораховачкој мртвачници, где је применио стандардне радне процедуре за све форензичке тимове осим британског, који је функционисао независно у Приштини. СПГС наводи да су, у покушају да покажу да су злочини били систематски и широко распрострањени, тимови МКТЈ-а обављали обдукције на што је више тела могуће, вршећи идентификацију у малој мери или је уопште нису вршили; штавише, неидентификована тела која су ексхумирана 1999. године поново су сахрањена на локацијама које још увек нису познате КНЈСМ-у. Након што је МКТЈ окончао своје ангажовање 2000. године, ЈНЛ полиције УНМИК-а наставио је истраге несталих лица у мањем обиму, „ex-officio, без икакве шире стратегије у погледу подизања оптужнице“. Услед тога, прикупљен је велики број неструктурисаних информација.

56. СПГС тврди да је проналажење и идентификовање несталих лица у горе описаном контексту веома тежак и дуготрајан задатак. Он даље тврди да број несталих лица чије је остатке пронашао и идентификовао КНЈСМ „сведочи о његовом напорном раду између 2002. и 2008. године“ и да је „у гробницама пронађено још тела и у току су идентификације и повраћаји посмртних остатака члановима породица, често на основу информација садржаних у списима УНМИК-а/КНЈСМ-а“. СПГС даље напомиње да је „поступак оснивања система који ће моћи ефикасно да решава нестанке и друга озбиљна кршења међународног хуманитарног права постепено“ на Косову, што се огледа у горенаведеном предмету *Палић*. СПГС даље напомиње да се овај процес „ослањао на велики број актера, а не само на УНМИК, на пример на Међународну комисију за нестала лица, Међународни комитет Црвеног крста и домаће организације за нестала лица“.
57. СПГС даље тврди да је од фундаменталног значаја за спровођење ефикасних истрага професионална, добро обучена и добро опремљена полиција и да таква полиција није постојала на Косову након сукоба. У том полицијском вакууму након завршетка сукоба, УНМИК је морао да испочетка изгради нову Косовску полицијску службу, што представља један дуготрајан и изазован задатак који, према наводу СПГС-а, још увек траје. СПГС такође наводи да се полиција УНМИК-а суочила са бројним изазовима током вршења функција спровођења закона, које јој је постепено преносио КФОР у периоду 1999-2000. године. Он се, у том погледу, осврће на Годишњи извештај полиције УНМИК-а за 2000. годину, у коме је ситуација описана на следећи начин:

„Полиција УНМИК-а је морала да ради у послератном окружењу у ком је затекла беживотна тела и опљачкане и спаљене куће. Етничко насиље је избијало у виду илегалних исељавања, принудних одузимања имовине, спаљивања кућа и физичког насиља над заједницама широм Косова. Бес и тензија су били јако изражени међу свим етничким групама, а појачавали су их извештаји о несталим и умрлим особама. За полицију УНМИК-а је постао императив да успостави ред и да брзо изгради оквир за упис и истрагу злочина.

Све ово је морало да се уради уз ограничене физичке и људске ресурсе. Пошто је ово била прва извршна мисија у историји УН-а, било је неопходно да се на терену разраде концепт, планирање и спровођење. Због 20 различитих националности које су учествовале на почетку, полицијским руководиоцима је представљало изазован задатак да установе заједничку праксу за постизање оптималних резултата у једном високо ризичном окружењу“.

58. СПГС наводи да је ЈИРЗ полиције УНМИК-а ангазовао међународну полицију УНМИК-а и припаднике домаће Косовске полицијске службе и усмерио се на кривичну истрагу случајева несталих лица. Њихове обавезе обухватале су проналажење илегалних гробова, идентификацију починилаца и прикупљање доказа везаних за злочине. Припадници међународне полиције УНМИК-а који су радили на предметима несталих лица морали су да се прилагоде спровођењу истрага на страниј територији и у страниј земљи, са ограниченом подршком Косовске полиције која је још увек била у развоју.
59. Он даље наводи да су ови истражитељи често наилазили на ситуације где појединци који су поседовали релевантне информације о локацији и судбини несталих лица нису желели да открију такве информације. Према наводима СПГС-а „таква ограничења су спречила институцију као што је полиција УНМИК-а да спроведе све истраге на начин који, гледано систематски, могу да покажу државе – или који се од њих бар очекује – са боље развијеним институцијама које се не суочавају са пост-конфликтном ситуацијом“.
60. У погледу истраге усмерене ка проналажењу и идентификацији посмртних остатака г. Александра Симовића, СПГС тврди да је „испуњена обавеза утврђивања судбине несталих лица“. У прилог овој тврдњи, СПГС наводи детаље свих корака које је УНМИК предузео на проналажењу и идентификацији посмртних остатака г. Александра Симовића, како је описано горе (видети §§ 31–41 горе у тексту).
61. У погледу истражних активности полиције УНМИК-а, СПГС наводи да се „истражне активности полиције УНМИК-а морају проценити у односу на шири контекст УНМИК-ових кривичних истрага на Косову након сукоба, као што је изнад назначено. Унутар овог тешког оквира, чини се да је УНМИК тежио испуњавању своје обавезе утврђивања, путем одговарајуће истраге, околности нестанка г. Симовића. Постојао је мањак информација везаних за предмет јер није било очевидаца нити поузданих доказа у вези са идентитетом могућих починилаца.“
62. СПГС даље наводи да „УНМИК тврди да је недостатак очевидаца и физичких доказа представљао реалну препреку спровођењу било какве истраге од стране УНМИК-а. УНМИК је приметио у другим предметима који се тичу несталих лица да долази до неминовног обустављања полицијских истрага услед недостатка доказа уколико сведоци не иступе или се не открије никакав материјални доказ“

63. СПГС закључује наводећи да је „очигледно да су полиција УНМИК-а и КНЛСМ заиста спровели истрагу у складу са процедуралним захтевима члана 2 ЕКЈП, у циљу проналажења г. Симовића и извођења починилаца пред лице правде. УНМИК напомиње да, иако су посмртни остаци г. Симовића напоскон пронађени и позитивно идентификовани, идентитет починиоца, односно починилаца, није утврђен до тренутка када је спис предат ЕУЛЕКС-у.“ Он додаје да „у доступним списима ништа не указује на то да су полиција УНМИК-а или КНЛСМ поседовали било какве истражне трагове које су могли конкретно да испитају и да успешно ухапсе и кривично гоне починиоце“.
64. СПГС закључује да у погледу жалбе није постојало никакво кршење члана 2 ЕКЈП „будући да је испуњена обавеза утврђивања судбине несталог лица и да су предузети сви истражни поступци, али да су отежани недостатком доказа или трагова у вези са смрћу г. Симовића“.
65. СПГС такође наводи да УНМИК задржава право да достави додатне коментаре по питању навода везаних за неадекватност истраге, „ако се УНМИК-у укаже на било које додатне информације“. Међутим, с тим у вези, до данашњег дана нису примљени додатни дописи, осим потврде о потпуности достављених истражних списа.

3. Процена Комисије

66. Комисија сматра да се жалилац позива на повреду процедуралне обавезе која проистиче из права на живот, загарантованог чланом 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЈП) јер полиција УНМИК-а није спровела ефикасну истрагу у вези са отмицом и убиством г. Александра Симовића.

а) Подношење релевантних списа

67. На захтев Комисије, СПГС је 24. августа 2015. године доставио копије докумената везаних за истраге које су предмет ове жалбе, које је УНМИК успео да добије (видети § 7 изнад). УНМИК је 22. септембра 2015. године потврдио Комисији да више нису пронађени никакви списи па се тако достављање може сматрати завршеним (видети § 8 изнад).
68. Комисија напомиње да је у члану 15 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 наведено да Комисија може затражити од УНМИК-а да достави било који документ и да је СПГС обавезан да сарађује са Комисијом и пружи неопходну помоћ, што посебно укључује достављање докумената и информација релевантних за жалбу. У том погледу, Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права да треба да се извуку закључци на основу понашања тужене стране током поступка, укључујући њен пропуст „да достави информације које поседује без одговарајућег објашњења“ (видети ЕСЈП, *Челикбилек против Турске*, бр. 27693/95, пресуда од 31. маја 2005. године, § 56).
69. Комисија такође напомиње да је правилно одржавање истражних списа који се тичу таквих кривичних дела као што су убиства и нестанци, од отварања истрага до њихове

предаје, кључно за наставак тих истрага и пропуст да се то учини могао би стога сâм по себи покренути питања сходно члану 2 (видети ХРАП, *Булатовић*, бр. 166/09, мишљење од 13. новембра 2014. године, § 62).

70. Комисија нема разлога да сумња да је УНМИК уложио све напоре како би добио релевантне истражне списе. Међутим, Комисија напомиње да УНМИК није доставио никакво објашњење због чега би документација могла бити непотпуна нити о томе који делови могу бити непотпуни.

71. Комисија није у позицији да сама провери потпуност примљених истражних списа. Комисија ће стога проценити меритум жалбе на основу докумената који су јој доступни (у том смислу, видети ЕСЈП, *Чекојев против Русије*, бр. 39358/05, пресуда од 15. марта 2011, § 146).

b) *Општа начела која се тичу обавезе спровођења ефикасне истраге сходно члану 2*

72. Комисија напомиње да је позитивна обавеза истраживања нестанака широко прихваћена у међународном праву људских права, макар од случаја Интерамеричког суда за људска права *Веласкез-Родригез* (видети предмет Интерамеричког суда за људска права (ИАСЈП), *Веласкез-Родригез против Хондураса*, пресуда од 29. јула 1988. године, Серија Ц бр. 4). Комисија такође напомиње да је КЈП навео да позитивна обавеза спровођења истраге проистиче из члана 6 (право на живот), члана 7 (забрана окрутног и нечовечног поступања) и члана 9 (право на слободу и безбедност личности), тумачено заједно са чланом 2 (3) (право на ефикасан правни лек) МСГПП-а (видети Комитет за људска права Уједињених нација (КЈП), Општи коментар бр. 6, 30. април 1982. године, § 4; КЈП, Општи коментар бр. 31, 26. мај 2004. године, §§ 8 и 18, СГПП/Ц/21/Рев.1/Дод. 13; видети такође, између осталог, КЈП, *Мухамед Ал-Авани против Либијске Аранске Цамахирије*, саопштење бр. 1295/2004, разматрања од 11. јула 2007, СГПП/Ц/90/Д/1295/2004). Обавеза истраживања нестанака и убистава такође је утврђена у Декларацији УН-а о заштити свих особа од принудног нестанка (Документ УН-а А/Res/47/133, 18. децембар 1992) и додатно је разрађена у смерницама УН-а као што су Приручник УН-а о ефикасној превенцији и истрази ванправних, арбитражних и преких егзекуција (1991) и „Смернице о спровођењу истрага Уједињених нација у вези са наводним масакрима“ (1995). Важност обавезе је потврђена усвајањем Међународне конвенције о заштити свих особа од принудног нестанка 2006. године, која је ступила на снагу 23. децембра 2010. године.

73. Да би се бавила тврдњама жалиоца, Комисија се осврће на добро утврђену судску праксу Европског суда за људска права о процедуралним обавезама сходно члану 2 ЕКЈП. Суд је сматрао да „Обавеза заштите права на живот сходно члану 2, тумачена заједно са општом дужношћу државе сходно члану 1 Конвенције 'да осигура свакоме унутар [своје] надлежности права и слободе дефинисане у Конвенцији', имплицитно захтева постојање неког облика ефикасне званичне истраге када су појединци убијени“ (видети, *mutatis mutandis*, ЕСЈП, *Макен и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 27. септембра 1995. године, § 161, Серија А бр. 324; и ЕСЈП, *Каја против Турске*, пресуда од 19. фебруара 1998. године, § 86, Извештаји 1998-1; видети такође

ЕСЈП, *Јасински против Летоније*, бр. 45744/08, пресуда од 21. децембра 2010, § 71). Обавеза спровођења такве истраге проистиче у свим случајевима убистава и осталих сумњивих смртних случајева, без обзира на то да ли су починиоци приватна лица или државни агенти, или су непознати (видети ЕСЈП, *Колеви против Бугарске*, бр. 1108/02, пресуда од 5. новембра 2009, § 191).

74. Европски суд је такође навео да процедурална обавеза пружања неког облика ефикасне званичне истраге такође постоји када је појединац нестао под околностима опасним по живот и није ограничена на случајеве када је очигледно да је нестанак проузрокован од стране државног агента (видети ЕСЈП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 48, при § 136, ЕСЈП [ВВ], *Мокану и остали против Румуније* бр. 10865/09, 45886/07 и 32431/08, пресуда од 17. септембра 2014. године, § 317).
75. Надлежни органи морају сами предузети радње када им се скрене пажња на одређени предмет и не смеју препустити подношење формалне пријаве или преузимање одговорности за спровођење било каквих истражних поступака иницијативи блиских сродника (видети ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, бр. 21689/93, пресуда од 6. априла 2004. године, § 310, видети такође ЕСЈП, *Исајева против Русије*, бр. 57950/00, пресуда од 24. фебруара 2005. године, § 210, ЕСЈП [ВВ], *Мокану и остали против Румуније*, наведен изнад у § 321).
76. Успостављајући стандарде ефикасне истраге, Суд је навео да истрага, поред независности, приступачности за породицу жртве, спровођења разумном брзином и експедитивношћу и пружања довољног елемента јавне критике истраге или њених резултата, такође мора бити ефикасна у смислу да може довести до утврђивања тога да ли је смрт изазвана незаконитим путем и, ако је то случај, до идентификације и кажњавања одговорних лица (видети ЕСЈП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 48, при § 191; видети такође ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, бр. 4704/04, пресуда од 15. фебруара 2011. године, § 63). То није обавеза пружања резултата, већ употребе средстава. Надлежни органи морају предузети све могуће разумне кораке да би обезбедили доказе који се тичу инцидента, укључујући, између осталог, сведочења очевидаца, форензичке доказе и, када је то применљиво, аутопсију која пружа потпун и тачан запис о повреди и објективну анализу клиничких налаза, укључујући узрок смрти. Сваки недостатак у истрази који спречава да се њоме установи узрок смрти, или одговорна особа или особе, ствара ризик да таква истрага неће испунити овај стандард (видети ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен изнад, при § 312, и ЕСЈП *Исајева против Русије*, наведен изнад, при § 212).
77. Конкретно, закључак истраге мора бити заснован на детаљној, објективној и непристрасној анализи свих релевантних елемената. Пропуст праћења очигледног следа истраге нарушава, у одлучујућој мери, могућност да се утврде околности случаја и идентитет одговорних лица (видети ЕСЈП, *Колеви против Бугарске*, наведен у § 73, при § 201). Међутим, природа и степен разматрања којима се испуњава минимални праг ефикасности истраге зависе од околности конкретног случаја. Они се морају проценити на основу релевантних чињеница и у погледу практичних реалних околности истражних радњи (видети ЕСЈП, *Велсеа и Мазаре против Румуније*, бр.

64301/01, пресуда од 1. децембра 2009, § 105). Истовремено, надлежни органи морају увек да учине озбиљан напор да открију шта се догодило и не треба да се ослањају на исхитрене или неосноване закључке како би затворили истрагу (видети ЕСЈП [ВВ], *Ел Масри против „Бивше Југословенске Републике Македоније“*, бр. 39630/09, пресуда од 13. децембра 2012. године, § 183; ЕСЈП [ВВ], *Мокану и остали против Румуније*, наведен у § 74 изнад, при § 322).

78. У том контексту се подразумева услов ажурности и разумне експедитивности. Чак и у ситуацијама када можда постоје препреке или потешкоће које спречавају напредак истраге брза реакција надлежних органа је од кључног значаја за одржавање поверења јавности у њих у погледу поштовања владавине права и за спречавање стварања слике о тајном учествовању у незаконитим радњама или њиховом толерисању (видети ЕСЈП, *Пол и Одри Едвардс против Уједињеног Краљевства*, бр. 46477/99, пресуда од 14. марта 2002. године, § 72, ЕСЈП [ВВ], *Мокану и остали против Румуније*, наведен изнад у § 74, при § 323).
79. Посебно у погледу несталих особа које су касније пронађене мртве, Суд је навео да се поступцима ексхумације и идентификације посмртних остатака не исцрпљује обавеза сходно члану 2 ЕКЈП. Суд сматра да „процедурална обавеза која проистиче из нестанка генерално не престаје све док локација и судбина особе не буду познати, те је она стога континуираног карактера“ (ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у 76, § 46; у истом смислу ЕСЈП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 48, § 148, *Аслаканова и остали против Русије*, бр. 2944/06 и остали, пресуда од 18. децембра 2012. године, § 122). Међутим, Суд такође наглашава да ова процедурална обавеза „не престаје да постоји чак ни након проналажења тела... Тиме се расветљава само један аспект судбине несталога лица и генерално остаје обавеза да се објасне нестанак и вероватно убиство као и да се идентификује и кривично гони сваки починитељ незаконитих дела који има везе са тим нестанком и вероватним убиством“ (ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад, § 46; у истом смислу случај ЕСЈП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен горе у тексту, § 145). Иако проналажење и накнадна идентификација посмртних остатака жртве сами по себи могу представљати значајан успех, процедурална обавеза сходно члану 2 и даље постоји (видети случај *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад, § 64).
80. Што се тиче захтева за јавни надзор, Суд је даље навео да мора постојати довољан елемент јавног надзора над истрагом или њеним исходима да би се осигурала одговорност у пракси, као и у теорији. Потребан степен јавног надзора може се знатно разликовати од случаја до случаја. Међутим, у свим случајевима, сродник жртве мора бити укључен у поступак у оној мери која је неопходна за заштиту његових или њених легитимних интереса (видети ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен изнад у § 75, при §§ 311-314; ЕСЈП, *Исајева против Русије*, наведен изнад у § 75, §§ 211–214 и предмете који се наводе у њему; ЕСЈП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, бр. 55721/07, пресуда од 7. јула 2011. године, § 167, ЕКЈП 2011. године, ЕСЈП [ВВ], *Мокану и остали против Румуније*, наведен изнад у § 74, при § 324).

81. Суд је такође истакао огроман значај који ефикасна истрага има у утврђивању истине о ономе што се догодило, чиме се задовољава право на истину, не само због породица жртава, већ и због жртава сличних злочина, као и опште јавности, која има право да сазна шта се догодило (видети: ЕСЉП, *Ел-Масри против „Бивше Југословенске Републике Македоније“*, наведен изнад у § 77, § 191; ЕСЉП, *Ал-Нашири против Пољске*, бр. 28761/11, пресуда од 24. јула 2014. године, §§ 495–496). Органи Уједињених нација су такође уверени у значај права на истину. Према речима Генералног секретара Уједињених нација, „право на истину подразумева свест о потпуној и комплетној истини о повредама права и догађајима који су се одиграли, карактеристичним околностима везаним за њих и о учесницима у њима. У случају несталих лица... то подразумева и право на откривање судбине и локације жртве“ (видети Извештај Генералног секретара УН-а, *Нестала лица*, документ УН-а А/67/267, 8. август 2012. године, § 5; видети такође КЉП, *Шедко и Бондаренко против Белорусије*, Саопштење бр. 886/1999, разматрања од 3. априла 2003, § 10.2, СГПП/Ц/77/Д/886/1999; КЉП, *Меријам, Филипе, Аугусте и Томас Санкара против Буркине Фасо*, Саопштење бр. 1159/2003, разматрања од 8. марта 2006, § 10.2, СГПП/Ц/86/Д/1159/2003; Комитет УН-а за људска права, Резолуције 9/11 и 12/12: *Право на истину*, 24. септембар 2008. и 12. октобар 2009; Преамбула и члан 24 став 2 Конвенције о заштити свих људи од принудног нестанка, наведено у § 106 изнад; видети такође Извештај Специјалног известиоца о унапређењу и заштити људских права и основних слобода током борбе против тероризма, г. Бена Емерсона, *Оквирни принципи за обезбеђивање одговорности јавних функционера за тешка и систематска кршења људских права почињена у контексту државних анти-терористичких иницијатива*; документ УН-а А/КЉП/22/52, 1. март 2013, § 23–26).

с) Применљивост члана 2 на контекст Косова

82. Комисија је свесна чињенице да је до отмице и убиства г. Александра Симовића дошло убрзо након распоређивања УНМИК-а на Косову, када су били распрострањени криминал, насиље и мањак безбедности.

83. СПГС, са своје стране не оспорава чињеницу да је УНМИК имао обавезу да истражи овај случај сходно члану 2 ЕКЉП. Међутим, према наводима СПГС-а, јединствене околности које припадају контексту Косова и распоређивању УНМИК-а у првој фази његове мисије треба да буду узете у обзир приликом процене тога да ли је ова истрага у складу са чланом 2 ЕКЉП. У суштини, СПГС тврди да на УНМИК није могуће применити исте стандарде који се примењују на државу у уобичајеној ситуацији.

84. Комисија сматра да ово покреће два главна питања: прво питање је да ли стандарди члана 2 настављају да се примењују у ситуацији када постоји сукоб или опште насиље, а друго је да ли треба сматрати да се такви стандарди у потпуности примењују на УНМИК.

85. Што се тиче применљивости члана 2 на УНМИК, Комисија подсећа да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу

поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно одређеним инструментима који се тичу људских права, укључујући ЕКЉП. С тим у вези, Комисија је већ закључила да је тачно да се привремени карактер УНМИК-а и тешкоће с њим у вези морају прописно узети у обзир у погледу бројних ситуација, али ни у ком случају се ови елементи не смеју схватити као изговор за смањење стандарда у поштовању људских права, који су прописно уграђени у мандат УНМИК-а (видети случај ХРАП, *Милогорић и остали*, бр. 38/08 и остали, мишљење од 24. марта 2011. године, § 44; *Бериша и остали*, бр. 27/08 и остали, мишљење од 23. фебруара 2011, § 25; *Лалић и остали*, бр. 09/08 и остали, мишљење од 9. јуна 2012, § 22).

86. У погледу применљивости члана 2 на ситуације у којима постоји сукоб или опште насиље, Комисија подсећа да је Европски суд за људска права утврдио применљивост члана 2 на ситуације након сукоба, укључујући оне у земљама бивше Југославије (видети, између осталих примера, ЕСЉП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен у § 76 изнад и ЕСЉП, *Јуларић против Хрватске*, бр. 20106/06, пресуда од 20. јануара 2011). Суд даље наводи да процедурална обавеза сходно члану 2 наставља да се примењује у „тешким безбедносним околностима, укључујући оне у контексту оружаног сукоба“ (видети ЕСЉП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, наведен изнад у § 80, при § 164; видети такође ЕСЉП, *Гулеч против Турске*, пресуда од 27. јула 1998. године, § 81, Извештаји 1998-IV; ЕСЉП, *Ерги против Турске*, пресуда од 28. јула 1998. године, §§ 79 и 82, Извештаји 1998-IV; ЕСЉП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен изнад у § 75, при §§ 85–90, 309–320 и 326–330; ЕСЉП, *Исајева против Русије*, наведен изнад у § 75, при §§ 180 и 210; ЕСЉП, *Канлибаши против Турске*, бр. 32444/96, пресуда од 8. децембра 2005. године, §§ 39–51).
87. Суд је признао да „када смрт коју треба истражити сходно члану 2 наступи у околностима општег насиља, оружаног сукоба или побуне, истражитељи могу наићи на препреке и [...] конкретна ограничења могу принудно захтевати употребу мање ефикасних истражних мера или могу довести до одлагања истраге“ (предмет ЕСЉП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног краљевства*, наведен изнад, при § 164; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006. године, § 121). Ипак, Суд је сматрао да „обавеза сходно члану 2 која се тиче заштите живота подразумева да, чак и у тешким безбедносним условима, морају бити предузети сви разумни кораци како би се обезбедила ефикасна, независна истрага у вези са наводним кршењима права на живот (видети, између много осталих примера, ЕСЉП, *Каја против Турске*, наведен изнад у § 73, при §§ 86-92; ЕСЉП, *Ерги против Турске*, наведен изнад, при §§ 82–85; ЕСЉП [ВВ], *Танрикулу против Турске*, бр. 23763/94, пресуда од 8. јула 1999, §§ 101–110, ЕКЉП 1999-IV); ЕСЉП, *Кашијев и Акајева против Русије*, бр. 57942/00 и 57945/00, пресуда од 24. фебруара 2005. године, §§ 156–166; ЕСЉП, *Исајева против Русије*, наведен изнад у тексту, при §§ 215-224; ЕСЉП, *Мусајев и остали против Русије*, бр. 57941/00 и остали, пресуда од 26. јула 2007. године, §§ 158–165).

88. Слично томе, КЈП је закључио да се право на живот, укључујући процедуралне гаранције, сматра врховним правом од кога није дозвољено никакво одступање чак ни у ванредним околностима када је угрожен живот нације (видети, КЈП, Општи коментар бр. 6, наведен изнад у § 72, при § 1; КЈП, *Абубакар Амиров и Аизан Амирова против Руске Федерације*, Саопштење бр. 1447/2006, разматрања од 22. априла 2009. године, § 11.2, СГПП/Ц/95/Д/1447/2006). Такође, КЈП је напоменуо применљивост чланова 2 (3), 6 и 7 МСГПП, уз посебни осврт на УНМИК-ову обавезу да спроведе ваљане истраге у вези са нестанцима и отмицама на Косову (видети КЈП, *Закључне примедбе Комитета за људска права: Косово (Србија)*, 14. август 2006, §§ 12-13, СГПП/Ц/УНК/ЦО/1).
89. Комисија разуме потешкоће са којима се УНМИК сусрео током прве фазе свог ангажовања. Комисија напомиње да је одговарајућа важност која је дата питању несталих лица на Косову значила да је УНМИК морао да узме у обзир како хуманитарну, тако и кривичну димензију ситуације. Конкретно, Комисија сматра да су важност која се приписује кривичним истрагама и потешкоће на Косову које су ограничиле могућност истражних органа да спроведу такве истраге, као што је описао СПГС, довеле до тога да од кључног значаја буде да УНМИК од самог почетка успостави окружење које погодује обављању значајних истрага. Ово подразумева успостављање система који обухвата елементе попут приписивања свеобухватне одговорности по питању надзора и праћења напретка истрага, обезбеђивања редовних извештаја о напретку истрага као и поступка прописне предаје предмета међу различитим службеницима или јединицама полиције УНМИК-а. Такав систем би такође требало да узме у обзир заштиту потреба жртава и сведока (видети, *mutatis mutandis*, ЕСЈП, *Р. Р. и остали против Мађарске*, бр. 19400/11, пресуда од 4. децембра 2012, §§ 28–32), као и да размотри нарочиту рањивост расељених лица у периоду након сукоба (видети ЕСЈП [ВВ], *Саргсијан против Азербејџана*, бр. 40167/06, одлука од 14. децембра 2011. године, § 145; и ЕСЈП [ВВ], *Чирагов и остали против Јерменије*, бр. 13216/05, пресуда од 14. децембра 2011. године, § 146). Иако схвата да је до распоређивања и организовања полиције и правосудног апарата дошло постепено, Комисија сматра да је овај процес завршен 2003. године када је Генерални секретар УН-а описао полицију и правосудни систем на Косову као системе који „добро функционишу“ и који су „одрживи“ (видети § 17 изнад).
90. Комисија даље напомиње да њен задатак није да испита релевантну праксу или наводне препреке спровођењу ефикасне истраге *in abstracto*, већ само у вези са њиховом конкретном применом на одређене околности везане за ситуацију која је предмет жалбе пред Комисијом (видети ЕСЈП, *Броган и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 29. новембра 1988, § 53, серија А бр. 145-Б). Комисија стога закључује да природа и степен јавног надзора у погледу тога да ли ефикасност истрага испуњава минимални праг зависе од околности одређеног предмета. Из тих разлога, Комисија сматра да ће утврдити, у погледу сваког предмета, да ли су предузети сви разумни кораци за спровођење ефикасне истраге као што то налаже члан 2, узимајући у обзир реалне околности истражног посла на Косову.

91. На крају, као одговор на примедбу СПГС-а да се члан 2 мора тумачити тако да се њиме не поставља немогући или несразмеран терет на надлежне органе, било у контексту полицијских активности или у контексту приоритета и средстава, Комисија узима у обзир да је Европски суд установио да се управо конкретним чињеницама и контекстима мора мерити шта заправо представља немогућ и/или несразмеран терет (видети ЕСЉП, случај *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 76, при § 70; ЕСЉП, *Брекнел против Уједињеног Краљевства*, бр. 32457/04, пресуда од 27. новембра 2007. године, § 62).
92. Комисија наглашава да је она већ обавила анализу ефикасности сходно члану 2 бројних истрага које је спровео УНМИК у погледу убистава, отмица и нестанака везаних за сукоб на Косову. Комисија је идентификовала уобичајене недостатке у овим истрагама, као што су кашњења у погледу уписивања предмета и дуги периоди неактивности од почетка и у периоду под правном надлежношћу Комисије; пропуст да се предузму основни истражни кораци и да се испрати очигледан след истраге; недостатак усклађености међу различитим јединицама полиције УНМИК-а; недостатак редовних и значајних разматрања предмета; недостатак тужилачког надзора и пропуст да се члановима породица достави минимум неопходних информација о статусу истраге (упоредити са случајем ЕСЉП, *Аслаканова и остали против Русије*, наведен изнад у § 79, § 123). Комисија такође бележи системске пропусте попут мањкавости система за постављање истражних приоритета и изостанка ваљане предаје предмета. У већини ових случајева, Комисија је установила да истраге нису биле ефикасне у смислу члана 2 и да пропусти УНМИК-а, који су се наставили током периода под надлежношћу Комисије, не могу бити оправдани у светлу потешкоћа са којима се УНМИК сусрео на почетку своје мисије.

d) Усаглашеност са чланом 2 у овом предмету

93. Што се тиче околности овог предмета, Комисија подсећа да је г. Александар Симовић отет 21. августа 1999. године. На основу информација у спису, УНМИК је сазнао за киднаповање најкасније 25. августа 1999. године, када су истражитељи контактирали жалиоца и обавили разговор са њим (видети § 30 изнад).
94. Комисија напомиње да је од самог почетка истраге било очигледних недостатака у њеном спровођењу. Међутим, у светлу горе описаних напомена у вези са њеном ограниченом временском надлежношћу (видети § 48 изнад у тексту), Комисија подсећа да је она надлежна *ratione temporis* да процењује усклађеност истраге са чланом 2 ЕКЉП само за период након 23. априла 2005. године, узимајући у обзир статус предмета тог датума (видети ЕСЉП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 75, при § 70). Период који је предмет разматрања завршава се 9. децембра 2008. године, када је ЕУЛЕКС преузео одговорност у области спровођења правде (видети § 20 изнад).
95. Сврха ове истраге била је да се открије истина о околностима отмице и убиства г. Александра Симовића, да се пронађу починиоци и изведу пред надлежни суд утврђен законом. Да би се та сврха испунила, лица која су била одговорна за истрагу морала су

да траже, прикупе и сачувају све неопходне доказе који су могли да доведу до идентификације починиоца/починилаца.

96. Комисија подсећа да би ефикасне истражне радње морале да се спроводе брзо и експедитивно, где би надлежни органи предузели све разумне кораке и испратили очигледан след истраге како би осигурали доказе везане за инцидент, укључујући, између осталог, сведочење очевидаца, форензичке доказе итд. Истрага такође мора да обезбеди елемент јавног надзора у довољној мери, као и да у разумној мери буде доступна породици жртве. Закључак истражитеља мора да се заснива на подробној, објективној и непристрасној анализи свих релевантних елемената. Штавише, истрага би требало да се повремено преиспита, како би се обезбедило да све доступне информације буду узете у разматрање. Пошто обавеза спровођења истраге није обавеза резултата већ средстава, при оцењивању њене ефикасности треба узети у обзир околности конкретног случаја и практичну реалност истражног рада (видети §§ 76–77 изнад).
97. Комисија претпоставља да УНМИК не може да гарантује да ли је спис који је достављен Комисији потпун. У случају да није потпун, то би значило да је можда дошло до неке од следећих ситуација: није спроведена никаква ваљана истрага; спис није исправно и у потпуности предат ЕУЛЕКС-у; или да УНМИК није добио натраг потпун спис од особе тренутно задужене за његово чување. Комисија је већ напоменула да нема разлога да сумња у поштене намере УНМИК-а у настојању да обезбеди потпун истражни спис ради његове процене (видети § 70 изнад). Међутим, Комисија сматра да, без обзира на то које је од ових могућих објашњења применљиво, оно би указало на пропуст који се може директно приписати УНМИК-у, било да се ради о периоду када је он обављао своје извршне функције или у свом садашњем својству (ако нема коментара у односу на потпуност списка).
98. Комисија напомиње да је, у том погледу, према Годишњем извештају полиције УНМИК-а за 2000. годину, целокупну извршну полицијску власт у области Приштине, укључујући кривичне истраге, КФОР предао полицији УНМИК-а септембра 1999. године. Дакле, одговорност је била на УНМИК-у да обезбеди, *прво*, да се истрага спроводи експедитивно и ефикасно; *друго*, да се сав релевантан истражни материјал прописно предаје органу који преузима одговорност за истрагу (ЕУЛЕКС); и, *треће*, да истражни списи могу да се траже и преузимају уколико дође до потребе за тим у било којој каснијој фази.
99. У погледу првог дела процедуралне обавезе којом се открива локација г. Александра Симовића или утврђује његова судбина, Комисија напомиње, као што је наведено изнад, да су његови посмртни остаци пронађени 5. јуна 2001. године (видети § 41 изнад). УНМИК је идентификовао посмртне остатке г. Александра Симовића поређењем анте-мортем и пост-мортем података, као и путем анализе ДНК коју је МКНЛ обавила 26. августа 2002. године (видети § 40 изнад).
100. Комисија је већ у неколико наврата наводила да проналажење и идентификовање посмртних остатака несталих лица сами по себи представљају важно достигнуће.

Ипак, Комисија је такође нагласила да процедурална обавеза сходно члану 2 није завршена открићем посмртних остатака г. Александра Симовића, посебно јер је пријављена његова отмица и јер су се на посмртним остацима видели знаци насилне смрти (видети нпр. ХРАП, *Грујих*, бр. 287/09, мишљење од 19. марта 2015. године, § 96).

101. Комисија се сада осврће на истрагу коју је спровела полиција УНМИК-а у циљу идентификације починилаца и њиховог извођења пред лице правде, што представља други елемент процедуралне обавезе из члана 2 ЕКЈП.
102. Комисија напомиње да је полиција УНМИК-а најкасније октобра 1999. године поседовала неке релевантне информације о околностима везаним за отмицу г. Александра Симовића, укључујући детаље о потенцијалним сведоцима (видети § 29 изнад).
103. Из списка се може закључити да је УНМИК-у било доступно неколико потенцијалних сведока, укључујући Албанца са којим је био киднапован, власника бара у ком се догодио ранији инцидент, човека (В.С.) који је описао последње тренутке када је видео г. Александра Симовића и жену која је виђена у разговору са г. Симовићем вече пре његовог нестанка (видети §§ 28–31 изнад). Особа која је ишла у центар са ресурсима за нестала лица и која је навела детаље за контакт (видети § 33 изнад) такође је била потенцијални сведок. Међутим, у спису нема назнака да је полиција УНМИК-а контактирала, или уложила било какав напор да контактира било коју од ових особа како би разговарала са њима, укључујући разговор о идентитету починилаца.
104. Спис који поседује Комисија не садржи назнаке да је ЈИРЗ спровео било какву истрагу, иако је полиција УНМИК-а знала да је вече пре нестанка г. Симовића дошло до наводног инцидента у који су били укључени неки припадници ОВК, када га је колегиница упозорила да буде опрезан (видети § 29 изнад). Такође, из истражног списка се види да нису предузети никакви основни истражни кораци, попут „претресања“ локација на којима је г. Александар Симовић виђен пре него што је отет или цез клуба у ком се догодио ранији инцидент, како би се потражили додатни потенцијални сведоци или могући снимци видео надзора.
105. Из истражног списка се може видети да су једини истражни кораци које су истражитељи предузели у петогодишњем периоду након отмице били, поред уписивања предмета, контактирање УНМИК-ових регионалних истражних јединица фебруара 2000. године и евидентирање анте-мортем података које је МКЦК проследио фебруара 2000. и јуна 2002. године (видети § 34 изнад). У спису нема истражних докумената ЈИРЗ-а.
106. У погледу периода под њеном правном надлежношћу, почевши од 23. априла 2005. године, Комисија напомиње да је након тог критичног датума настављен пропуст спровођења неопходних истражних радњи, укључујући у почетној фази истраге. Сходно томе, нису решени недостаци који су постојали до тог датума. Тако је, у

складу са настављеном обавезом спровођења истраге (видети § 79 изнад), процена целокупне истраге доведена под период надлежности Комисије.

107. Комисија напомиње да у спису нису представљени докази да је било која друга истражна активност, усмерена ка идентификацији починилаца и довођењу истих пред лице правде, обављена или чак размотрена након 2002. године.
108. Пошто лица одговорна за злочин нису била пронађена, УНМИК је имао обавезу да редовно прати напредак истраге да би био сигуран да ништа није занемарено и да је сваки нови доказ узет у разматрање, и како би обавестио сроднике жртве о било каквим могућим новим траговима у истрази. У спису се не налази ништа што би могло да назначи да је било какав преглед списка уопште обављен.
109. Комисија подсећа на СПГС-ов аргумент да је УНМИК тежио испуњавању своје обавезе утврђивања околности нестанка г. Александра Симовића, али да је „постојао мањак информација везаних за предмет јер није било очевидаца нити поузданих доказа у вези са идентитетом могућих починилаца“ (видети § 62 изнад). У том погледу, Комисија мора да напомене да у почетној фази скоро сваке истраге недостаје значајна количина информација. Проналажење неопходних информација како би се попуниле ове празнине представља главни циљ сваке истражне активности. Дакле, истражни органи не би требало да користе недостатак информација као аргумент да оправдају своју неактивност. Стога се чини да је, уместо да активно трага за информацијама и траговима, полиција УНМИК-а једноставно чекала да се додатне информације појаве саме од себе. У овој ситуацији, то је могло довести до губитка потенцијалних доказа (видети, нпр, ХРАП, *П. С.*, бр. 48/09, мишљење од 31. октобра 2013. године, § 107; ХРАП, *Стевановић*, бр. 289/09, мишљење од 14. децембра 2014. године, § 111).
110. У светлу истражних празнина и истакнутих пропуста (видети §§ 102–105 изнад), Комисија не може да прихвати аргумент СПГС-а да „мањак информација“ у овом предмету може да се припише непостојању очевидаца или поузданих доказа у вези са идентитетом потенцијалних починилаца. Комисија напомиње да је, за разлику од многих других сличних случајева пред њом, у овом случају полиција УНМИК-а активно трагала за информацијама у раној фази истраге, што је довело до открића релевантних информација у вези са случајем (најважније у вези са очевицом и потенцијалним додатним сведоцима). Међутим, истражитељи нису адекватно испитали ове трагове, што је довело до тога да истрага није довела до конкретних резултата. Комисија сматра да је недостатак одговарајућег испитивања можда довео до губитка потенцијалних доказа (видети нпр. ХРАП, предмет *Шкрипац*, бр. 266/09, мишљење од 10. септембра 2015. године, § 103).
111. Како је Комисија претходно закључила, полиција УНМИК-а и ОП су спровели политику очувања ограничених истражних ресурса и концентрисања само на истраге „у којима је постојала велика вероватноћа идентификовања осумњичених“ (видети ХРАП, *Булатовић*, бр. 275/09, мишљење од 22. априла 2015. године, § 149). Како је Комисија такође напоменула, овај приступ је био у супротности са описом ситуације

на терену коју је Генерални секретар УН-а отприлике у исто време представио Савету безбедности УН-а и указао на озбиљан системски пропуст (видети *ibid.*). Према мишљењу Комисије, ефекат ове политике је могао да има озбиљан утицај на ову конкретну истрагу, а могуће и на многе друге истраге сличне природе.

112. Очигледан изостанак било какве адекватне почетне реакције полиције УНМИК-а и било какве радње у каснијим фазама могао је указати починиоцима на то да надлежни органи нису могли, или нису били вољни, да истраже таква кривична дела. Такав став надлежних органа према најозбиљнијим злочинима у било ком друштву, а нарочито у околностима након сукоба, неминовно ствара културу некажњивости међу починиоцима злочина и може да доведе до погоршања ситуације. Проблеми са којима се УНМИК сусрео на почетку своје мисије, који су размотрени изнад, не оправдавају такву неактивност, било на почетку или касније.
113. Такође, спис указује на то да у току периода УНМИК-ове управе јавни тужилац уопште није био укључен у ову истрагу. Као што је Комисија већ истакла, правилан тужилачки преглед истражног списка могао је довести до додатних препорука како случај не би остао неактиван наредних година (видети ХРАП, *Стојковић*, бр. 87/09, мишљење од 14. децембра 2013, § 160). Стога, према мишљењу Комисије, преглед истражних списка био је далеко од адекватног.
114. Комисија је свесна чињенице да дужност спровођења истраге није прекршена једноставно због тога што истрага не производи задовољавајући резултат. Ипак, таква истрага мора да се спроведе на озбиљан начин и не сме да буде пука формалност. Комисија сматра да, узимајући у обзир околности из овог предмета, УНМИК није предузео све разумне кораке како би идентификовао починиоце и извео их пред лице правде. У том погледу, Комисија сматра да истрага није била одговарајућа и није била усклађена са захтевима брзине, експедитивности и ефикасности (видети § 78 изнад), као што то налаже члан 2 ЕКЈП.
115. Што се тиче захтева за јавни надзор, Комисија подсећа да члан 2 такође захтева укључивање блиског сродника у истрагу у мери која је неопходна да се заштите његови или њени законски интереси. Из истражног списка се види да је једини контакт између УНМИК-ових истражитеља и чланова породице г. Александра Симовића у погледу истраге остварен неколико дана после његовог нестанка (видети § 30 изнад). Комисија стога сматра да истрага уопште није била отворена за јавни надзор, како то налаже члан 2 ЕКЈП (видети, у супротном смислу, ЕСЈП [ВВ], *Мустафа Тунч и Фецире Тунч против Турске*, бр. 24014/05, пресуда од 14. априла 2015. године, §§ 210–216).
116. У светлу горе описаних мана и недостатака у истрази, Комисија сматра да случај г. Александра Симовића, као и други случајеви убистава, отмица и нестанка који су претходно размотрени, представљају образац површних и непродуктивних истрага које је полиција УНМИК-а спроводила у вези са убиствима и нестанима на Косову (видети § 92 изнад; упоредити са КЈП, *Абубакар Амиров и Аизан Амирова против Руске Федерације*, наведен изнад у § 88, при § 11.4, и ЕСЈП, *Аслаканова и остали*

против Русије, наведен изнад у § 79, § 123; ХРАП, *Булатовић*, наведен изнад у § 69, при §§ 85 и 101).

117. Комисија стога закључује да УНМИК није спровео ефикасну истрагу отмице и убиства г. Александра Симовића. У складу с тим, постојало је кршење процедуралног аспекта члана 2 ЕКЉП.

V. ЗАКЉУЧНИ КОМЕНТАРИ И ПРЕПОРУКЕ

118. У светлу закључака Комисије о овом предмету, Комисија је мишљења да је потребан неки облик накнаде.

119. Комисија напомиње да принудни нестанци представљају озбиљна кршења људских права која се морају истражити и судски процесуирати под било каквим околностима. Комисија такође напомиње да је УНМИК, као територијална управа на Косову од 1999. до 2008. године, имао примарну одговорност да ефикасно истражи отмицу и убиство г. Александра Симовића и да његов пропуст да то учини представља настављено озбиљно кршење људских права жртве и његовог сродника, поготово права на утврђивање чињеница.

120. Комисија истиче забринутост самог СПГС-а да су неадекватна средства, поготово на почетку УНМИК-ове мисије, довела до тога да испуњавање УНМИК-ових обавеза у погледу људских права буде тешко достижно.

121. Уобичајено би била одговорност УНМИК-а да предузме одговарајуће мере како би стао на крај запаженом кршењу права и, колико је то могуће, исправио последице истог. Међутим, као што је Комисија напоменула горе у тексту (видети § 19 изнад), одговорност УНМИК-а у погледу спровођења правде на Косову завршила се 9. децембра 2008. године. УНМИК стога није више у позицији да предузима мере које ће имати директан утицај на истраге које су још увек на чекању пред ЕУЛЕКС-ом или локалним властима. Такође, након једностраног проглашења независности од стране Привремених институција самоуправе Косова 17. фебруара 2008. године и касније, ступањем на снагу косовског устава 15. јуна 2008. године, УНМИК је престао да обавља извршне функције на Косову и та чињеница је ограничила његову могућност да пружи пуну и ефикасну репарацију за извршену повреду права, како је то прописано утврђеним начелима међународног права о људским правима.

122. Комисија сматра да ова чињенична ситуација не ослобађа УНМИК од одговорности да исправи, што је могуће више, последице кршења права за која је одговоран.

У погледу жалилаца и предмета, Комисија сматра прикладним да УНМИК:

- У складу са судском праксом Европског суда за људска права у вези са ситуацијама ограничене надлежности државе (видети ЕСЉП [ВВ], *Иласку и остали против Молдавије и Русије*, бр. 48787/99, пресуда од 8. јула 2004. године, ЕКЉП, 2004-VII, § 333; ЕСЉП, *Ал-Садун и Муфди против Уједињеног Краљевства*, бр.

61498/08, пресуда од 2. марта 2010. године, § 171; ЕСЈП [ВВ], *Катан и остали против Молдавије и Русије*, бр. 43370/04, 8252/05 и 18454/06, пресуда од 19. октобра 2012. године, § 109), мора тежити томе да, уз сва средства која су му доступна у односу на надлежне косовске органе, добије уверавања да ће истраге које се односе на случај који се овом приликом разматра бити настављене у складу са захтевима ефикасне истраге предвиђеним чланом 2, да ће се утврдити околности везане за отмицу и убиство г. Александра Симовића и да ће могући починиоци бити изведени пред лице правде. Жалилац и/или други блиски сродници треба да буду обавештени о том поступку и да добију увид у релевантну документацију, уколико је потребно;

- Јавно призна, укључујући и путем медија, у разумном року, одговорност у вези са пропустом УНМИК-а да адекватно истражи отмицу и убиство г. Александра Симовића, као и са патњом и душевним болом до којих је касније дошло код жалиоца и јавно се извини њему и његовој породици у вези са тим;

- Предузме одговарајуће кораке за исплату адекватне надокнаде жалиоцу за моралну штету коју је претрпео због УНМИК-овог пропуста да спроведе ефикасну истрагу, као и за патњу и душевни бол које је жалилац трпео услед понашања УНМИК-а.

Комисија такође сматра да је прикладно да УНМИК:

- У складу са Резолуцијом Генералне скупштине УН-а о „основним начелима и смерницама у вези са правом на правни лек и репарацију за жртве грубог кршења међународног права које се тиче људских права и озбиљног кршења међународног хуманитарног права“ (А/Res/60/147, 21. март 2006. године), предузме одговарајуће кораке, путем других институција повезаних са УН-ом које раде на Косову, домаћих органа и невладиних организација, ради остваривања потпуног и свеобухватног програма репарације, укључујући реституцију, компензацију, рехабилитацију, сатисфакцију и гаранцију да се тако нешто неће поновити, за жртве из свих заједница које су претрпеле озбиљне повреде људских права током и након сукоба на Косову;

- Предузме одговарајуће кораке код надлежних органа Уједињених нација, укључујући Генералног секретара УН-а, ка додељивању одговарајућих људских и финансијских ресурса како би се осигурало да Уједињене нације увек поштују стандарде међународних људских права, укључујући и ситуације када обављају административне и извршне функције на некој територији, и да обезбеди ефикасно и независно надгледање;

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

1. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ЈЕ ДОШЛО ДО КРШЕЊА ПРОЦЕДУРАЛНЕ ОБАВЕЗЕ СХОДНО ЧЛАНУ 2 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;

2. ПРЕПОРУЧУЈЕ ДА УНМИК:

- a. ТРАЖИ ОД НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА НА КОСОВУ ДА ПРЕДУЗМУ СВЕ МОГУЋЕ КОРАКЕ КАКО БИ ОСИГУРАЛИ ДА СЕ КРИВИЧНА ИСТРАГА У ВЕЗИ СА ОТМИЦОМ И УБИСТВОМ Г. АЛЕКСАНДРА СИМОВИЋА НАСТАВИ У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 2 ЕКЉП И ДА ПОЧИНИОЦИ БУДУ ИЗВЕДЕНИ ПРЕД ЛИЦЕ ПРАВДЕ;**
- b. ЈАВНО ПРИЗНА, УКЉУЧУЈУЋИ И ПУТЕМ МЕДИЈА, ОДГОВОРНОСТ ЗА СВОЈ ПРОПУСТ ДА СПРОВЕДЕ ЕФИКАСНУ ИСТРАГУ У ВЕЗИ СА ОТМИЦОМ И УБИСТВОМ Г. АЛЕКСАНДРА СИМОВИЋА, КАО И ЗА ПАТЊУ И ДУШЕВНИ БОЛ ДО КОЈИХ ЈЕ ДОШЛО КОД ЖАЛИОЦА И ЈАВНО СЕ ИЗВИНИ ЊЕМУ И ЊЕГОВОЈ ПОРОДИЦИ;**
- c. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ ЗА ИСПЛАТУ ОДГОВАРАЈУЋЕ НАДОКНАДЕ ЖАЛИОЦУ ЗА ПРЕТРПЉЕНУ МОРАЛНУ ШТЕТУ У ВЕЗИ СА УСТАНОВЉЕНОМ ПОВРЕДАМА ЧЛАНА 2 ЕКЉП;**
- d. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ КА ОСТВАРИВАЊУ ПОТПУНОГ И СВЕОБУХВАТНОГ ПРОГРАМА РЕПАРАЦИЈЕ;**
- e. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ У УЈЕДИЊЕНИМ НАЦИЈАМА КАО ГАРАНЦИЈУ ДА СЕ ИСТА СИТУАЦИЈА НЕЋЕ ПОНОВИТИ;**
- f. ОДМАХ ПРЕДУЗМЕ ЕФИКАСНЕ МЕРЕ ЗА ПРИМЕНУ ПРЕПОРУКА КОМИСИЈЕ И ОБАВЕСТИ ЖАЛИОЦЕ И КОМИСИЈУ О ДАЉЕМ РАЗВОЈУ ОВОГ ПРЕДМЕТА.**

Андреј Антонов
Извршни службеник

Марек Новицки
Председавајући

СКРАЋЕНИЦЕ И АКРОНИМИ

ЦЖКИ	Централна јединица за кривичну истрагу
СГПП	Међународни споразум о грађанским и политичким правима
ЦМТ	Центар за мир и толеранцију
ОП	Одељење правде
ОЈТ	Окружно јавно тужилаштво
ИЖН	Образац за идентификацију жртава несрећа
ЕКЉП	Европска конвенција о људским правима
ЕСЉП	Европски суд за људска права
ЕУ	Европска унија
ЕУЛЕКС	Мисија владавине права Европске уније на Косову
СРЈ	Савезна Република Југославија
ФХП	Фонд за хуманитарно право
ХРАП	Саветодавна комисија за људска права
КЉП	Комитет за људска права Уједињених нација
ИАСЉП	Интерамерички суд за људска права
МКНЛ	Међународна комисија за нестала лица
МКЦК	Међународни комитет Црвеног крста
МКТЈ	Међународни кривични трибунал за бившу Југославију
МТ	Међународни тужилац
СВП	Снаге војног правобранилаштва
КФОР	Међународне безбедносне снаге (обично познате као косовске снаге)
ОВК	Ослободилачка војска Косова
ЈНЛ	Јединица за нестала лица
НАТО	Северно-атлантски споразумни савез
КПП	Канцеларија правног саветника УНМИК-а
КНЛСМ	Канцеларија за нестала лица и судску медицину
ОЕБС	Организација за европску безбедност и сарадњу
РИЈ	Регионална истражна јединица
РОУ	Регионални одсек за убиства
СПГС	специјални представник генералног секретара
ОВК	(видети ОВК изнад)
УН	Уједињене нације
УНХЦР	Високи комесар Уједињених нација за избеглице
УНМИК	Привремена административна мисија Уједињених нација на Косову
КПИЖ	Комисија за проналажење и идентификацију жртава
ЈИРЗ	Јединица за истрагу ратних злочина